

NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

OZNAKA: NVRLJP-00001-15-0058
Zagreb, 22. prosinca 2015.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na svojoj dvanaestoj sjednici održanoj 17. prosinca 2015. godine donosi

Preporuke o primjeni Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u području visokog obrazovanja

1. Preporučujemo Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta da predloži izmjene Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti (Narodne novine, broj 45/09.) na način da se propiše korištenje Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a) kao alata za inicijalnu akreditaciju i reakreditaciju studijskih programa.
2. Preporučujemo Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta da osigura prijeko potrebne resurse i koordinira izradu nacionalnih standarda i to standarda zanimanja u sklopu prioriternih sektora i za prioriteta zanimanja prema preporuci Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala te standarda kvalifikacija koji su povezani sa standardima zanimanja iz Registra HKO-a.
3. Preporučujemo visokim učilištima da u postupcima izrade i dorade svojih studijskih programa koriste metodologiju i alate Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.
4. Preporučujemo javnim sveučilištima u Republici Hrvatskoj da u svojim internim sustavima osiguravanja kvalitete u postupcima izrade i donošenja studijskih programa propišu korištenje metodologije i alata Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.
5. Preporučujemo Agenciji za znanost i visoko obrazovanje da u postupcima inicijalne akreditacije studijskih programa za koje postoje standardi kvalifikacija u Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira provodi provjeru usklađenosti programa s odgovarajućim standardima u Registru.
6. Preporučujemo Agenciji za znanost i visoko obrazovanje da u postupcima reakreditacije, uz standarde kvalitete studijskih programa (ljudski i materijalni resursi), primijeni i instrumente Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za vrednovanje relevantnosti studijskih programa te procjenu usklađenosti sa standardima kvalifikacija, za studijske programe nakon kojih se stječu kvalifikacije za koje postoje standardi u Registru HKO-a.
7. Preporučujemo javno objavljivanje svih podataka (kvantitativnih i kvalitativnih) na temelju kojih se donose akreditacijske preporuke i ostala stručna mišljenja o provedenim postupcima vrednovanja u visokom obrazovanju.
8. Preporučujemo Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta da javno objavljuje konačne odluke ministra (dopusnice, potvrde) o provedenim postupcima vrednovanja u visokom obrazovanju.

Obrazloženje

Republika Hrvatska je Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 45/09.) postavila temelje za izgradnju sveobuhvatnoga sustava osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju. U ožujku 2013. godine stupio je na snagu Zakon o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/13.), a u svibnju 2014. godine Pravilnik o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 62/14). Od 2014. godine započeo je proces uspostavljanja sektorskih vijeća. Time se stvorilo zakonsko uporište, institucionalni okvir i razvili alati za razvoj i provedbu studijskih programa kojima se stječu kvalitetne kvalifikacije relevantne u odnosu na potrebe tržišta rada, gospodarstva i društva u cjelini. Kako bi se osigurala promišljena, sustavna i dosljedna primjena Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u visokom obrazovanju, potrebno je revidirati propise u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja kako na nacionalnoj, tako i na institucionalnim razinama.

Ako postoje javno dostupni standardi kvalifikacija koji su u postupcima vanjskog vrednovanja dokazali relevantnost u odnosu na potrebe tržišta rada (usklađenost s odgovarajućim standardima zanimanja) te kvalitetu u odnosu na Zakonom propisane ishode učenja, društvena je odgovornost državnih i javnih institucija da ih koriste u izradi i odobravanju studijskih programa kojima se stječu te kvalifikacije.

Procjenu usklađenosti programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije treba provoditi Agencija za znanost i visoko obrazovanje u skladu s Pravilnikom o Registru HKO-a (čl. 32. - 36.). Kako bi se resursi učinkovito koristili, treba izbjeći paralelne ili dvostruke procedure u odobravanju studijskih programa i procjeni opravdanosti javnog financiranja. Stoga Agencija treba uskladiti svoje interne propise kojima se regulira rad Akreditacijskoga savjeta i izdavanje akreditacijskih preporuka s obvezom koja proizlazi iz Pravilnika o Registru HKO-a tako da uz postojeće standarde ugradi i standarde HKO-a. Korištenjem alata razvijenih u sklopu HKO-a unaprijedit će se i postupci razvoja studijskih programa pružajući visokim učilištima dovoljan instrumentarij, kvantitativne i kvalitativne podatke nužne za osiguravanje relevantnosti i kvalitete studijskih programa, koji uz postojanje ljudskih i materijalnih resursa daju cjelovitu sliku mogućnosti postizanja potrebne kvalitete studija.

Kako bi se unaprijedili postupci vanjskog vrednovanja, reakreditacija visokih učilišta treba biti usmjerena primarno na procjenjivanje kvalitete studijskih programa i njihovu usklađenost sa standardima iz Registra HKO-a. Time će se napraviti odmak u odnosu na dosadašnji ciklus reakreditacije koji je bio usmjeren ponajviše na ocjenjivanje kvalitete rada cjelokupne institucije.

Smatramo da je javno objavljivanje svih podataka (kvantitativnih i kvalitativnih) nužno kako bi se unaprijedila transparentnost ocjene kvalitete i relevantnosti studijskih programa i visokih učilišta. Dosadašnja praksa uključivala je objavljivanje velikog broja podataka na stranici AZVO-a (akreditacijske preporuke, izvješća stručnih povjerenstva, očitovanja i dr.) koje bi bilo potrebno upotpuniti objavljivanjem kvantitativnih podataka iz sustava MOZVAG.

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta donosi konačnu odluku o ishodu različitih postupaka vrednovanja u visokom obrazovanju na temelju akreditacijskih preporuka. Trenutno odluke ministra nisu javno dostupne pa preporučujemo da se one javno objavljuju na Internetu.

Strateška utemeljenost preporuka

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije navodi da novi studijski programi najčešće nisu izrađeni na temelju konzultacija s relevantnim dionicima, poput poslodavaca i odgovarajućih državnih tijela, što je rezultiralo nedovoljno definiranim ishodima učenja i stečenim kompetencijama studenata, odnosno često neujednačenom kvalitetom programa te neusklađenošću s potrebama tržišta rada i društvenoga razvoja.¹ Stoga se prvi strateški cilj vezan uz visoko obrazovanje odnosi na unapređivanje studijskih programa dosljednom provedbom postavki Bolonjske reforme i redefiniranjem kompetencija koje se njima stječu.

Preporuka Europskoga parlamenta i Vijeća iz 2008. o uspostavljanju Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje² potiče države članice da izrade svoje nacionalne kvalifikacijske okvire i povežu ih s Europskim kvalifikacijskim okvirom kako bi se povećala transparentnost i prepoznatljivost kvalifikacija na europskom tržištu rada.

HKO promiče suradnju među dionicima na svim razinama provedbe i procesa. Modernizacija studijskih programa treba biti rezultat konsenzusa svih zainteresiranih dionika koji u međusobnoj suradnji trebaju definirati standarde s jasnim i mjerljivim ishodima učenja koji će služiti kao jedinstveni kriteriji u postupcima osiguravanja kvalitete. Pri transformaciji studijskih programa prema HKO-u visokim učilištima na raspolaganju je financijska i stručna potpora Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kao i sredstva EU-a iz Europskoga socijalnog fonda kojima se olakšava njihova tranzicija, uz paralelno osiguravanje održivosti i ujednačenosti kriterija kvalitete studijskih programa.

PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.

¹ Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, broj 124/2014.)

² Službeni list EZ-a C 111, 6. 5. 2008.